

Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Vydanie č.:	1
	Platné od:	2. 9. 2015
	Strana	1 z 7
IS 07 2015	Výtlačok č.:	

Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiacov

	Vypracoval	Kontroloval	Schválil
Meno a priezvisko	Mgr. Helena Košarová	Ing. Slávka Hazalová	RNDr. Juraj Seiler
Funkcia	ZRŠ	ZRŠ	RŠ
Dátum	2. 09. 2015	2. 09. 2015	2. 09. 2015
Podpis			

Čl. 1 Definícia šikanovania

1. **Šikanovaním** označujeme úmysel ublížiť druhému fyzicky, alebo psychicky. Je to napríklad bitie, strkanie, vyhrážanie sa fyzickým útokom, krádeže peňazí a vecí, schovávanie a ničenie vecí, ale aj ohováranie, nadávky, či vylúčenie zo spoločnosti ostatných, teda spolčenie sa viacerých detí proti jednému.

Útočníkom môže byť jedno, alebo skupina detí.

Incidenty **sú opakované**. Jednorazová akcia sa za šikanovanie nepovažuje až na **kyberšikanu**. (šikanovanie za pomoci informačných a komunikačných technológií)

Prevaha útočníka nad obeťou. Táto prevaha môže byť skutočná, alebo zdanlivá v oblasti fyzickej sily, alebo agresivity, v osobnej sile jednotlivca alebo v početnej prevaha skupiny.

2. O šikanovaní hovoríme aj vtedy, ak jedno dieťa, alebo skupina detí hovorí inému dieťaťu niečo škaredé a nepríjemné, bije ho, kope, vyhráža sa mu, zamyká ho v miestnosti a podobne. Tieto incidenty sa môžu často opakovať a pre šikanované dieťa je ťažké ubrániť sa mu. Za šikanovanie môžu byť označené aj opakované posmešky, alebo hanlivé poznámky o jeho rodine. Za šikanovanie však neoznačujeme občasnú bitku, alebo hádku približne rovnako fyzicky aj psychicky vybavených súperov.

Prieskumy však preukázali, že deti vymedzujú šikanovanie širšie než ako to chápu dospelí. Preto je potrebné sa zamýšľať aj nad tým, či možno považovať za šikanovanie iróniu a sarkazmus. A či je napríklad „robenie si žartíkov z niekoho“ doťahovanie (škádlenie), alebo šikanovanie.

Čl. 2 Potreba zaoberať sa šikanovaním

1. **Deti majú svoje práva**

Majú základné právo na bezpečnosť v škole, na život bez bolesti, ponižovania a strachu. Rodičia aj deti považujú šikanovanie za jeden z najväčších problémov a od učiteľov očakávajú účinnú pomoc a porozumenie. Je povinnosťou každej školy poskytnúť svojim žiakom pokojné a bezpečné prostredie.

2. **Šikanovanie je veľmi rozšírené a treba ho okamžite zastaviť.**

3. **Následky môžu byť vážne**

Utrpenie, ktorému sú vystavené šikanované deti sa môže prejavovať rôznym spôsobom

- a) **nepozornosťou na vyučovaní,**
- b) **chorobami**
- c) **záškoláctvom**
- d) **pokusmi o samovrážd**

4. **Následky môžu byť dlhodobé**

Následky šikanovania sa často prejavujú ešte veľmi dlho po skončení školskej dochádzky či už u obetí, alebo u útočníkov. Napríklad deti, ktoré sa počas školskej dochádzky naučia, že šikanovanie a násilie sa oplatí, využívajú túto stratégiu chovania aj v dospelosti. Dlhodobý výskum z Nórska ukazuje, že u tých, ktorí sa vo vyšších ročníkoch základnej školy prejavovali ako útočníci, bolo vo veku 24 rokov štvornásobne pravdepodobnejšie, že už boli trikrát aj viackrát súdne stíhaní ako tých z rovnakej vekovej skupiny, ktorí v škole nešikanovali. (Olweus 1989.)

Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Označenie IS 07 2015
	Strana 3 / 7

5. Šikanovanie je právne postihnutelné

Na základe dohovoru o právach dieťaťa môžu rodičia pri neriešení problému šikanovania dieťaťa v škole podať sťažnosť na súd.

6. Nevšímavosť napomáha útočníkom

Šikanovaniu sa „darí“ v atmosfére utajovania. Obete, často nútené k mlčaniu, sa postupne dostávajú do bludného kruhu šikanovania a strachu. Jedinou možnosťou, ako efektívne čeliť šikanovaniu, je otvorene si priznať jeho existenciu ako závažného problému a stať sa školou, ktorá sa nebojí hovoriť. Občas sa ozývajú hlasy, že tým sa všetko zhorší, ale výskumy jednoznačne hovoria pre otvorenosť v jednaní.

7. Snaha o riešenie problémov sa skutočne vypláca

Jasne to dokazujú výsledky najrozsiahlšej kampane proti šikanovaniu, ktorá prebehla v Nórsku. Olweus (1989) zistil, po uskutočnení kampane sa v priebehu nasledujúcich dvoch rokov znížilo šikanovanie o 50%. Taktiež ubudlo krádeží, vandalizmu a záškoláctva. Naopak vzrástla miera spokojnosti žiakov s pobytom v škole.

Čl. 3

Prístup k riešeniu šikanovania

1. Každá trieda **vypracuje pravidlá**, ktoré by mali chrániť obeť šikanovania a sankcie pre agresorov.
Zodpovední: - triedni učitelia
2. **Žiaci vyplnia dotazník o šikanovaní.**
Zodpovední: - koordinátor prevencie
- triedni učitelia
3. Na pedagogickej rade **rozdiskutovať výsledky dotazníka**, prijať opatrenia a oboznámiť s nimi všetkých pracovníkov školy.
Zodpovední: - koordinátor prevencie
- výchovný poradca
- zástupca riaditeľa
4. Zamerať pozornosť na nových žiakov školy (prváci).
Zodpovední: - triedni učitelia 1. ročníka
- vyučujúci
- služba na chodbe
- vrátnička
5. Sústrediť žiakov 1. ročníka v jednej sekcii.
Zodpovedná: -zástupkyňa školy
6. Pravidelne kontrolovať schránku „Bútľavá vrba“ a problémy riešiť na úrovni vedenia školy, prípadne s odborníkom.
Zodpovední: - vedenie školy
- výchovný poradca
7. Všímať si správanie žiakov na chodbách počas prestávok, v školskej jedálni, v šatni.
Zodpovední: - služba
-vyučujúci
-vrátnička
8. Sledovať správanie sa žiakov na školskom internáte
Zodpovední: -vychovávateľa ŠI
- vrátnici ŠI
9. Organizovať besedy na tému Šikanovanie:
Zodpovední: -koordinátor prevencie
- výchovný poradca
- triedni učitelia

Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Označenie IS 07 2015
	Strana 4 / 7

10. Vyškoliť peer - aktivistov, ktorí budú šíriť osvetu medzi rovesníkmi.
Zodpovední: - koordinátor prevencie
- výchovný poradca
11. Tému šikanovania zahrnúť do učebných osnov predmetov OBN, NAB, ETV, PED.
Zodpovední: - vyučujúci daných predmetov
- vedúci PK
12. Práca s rodičmi – využívať ZRPŠ na zlepšenie informovanosti o problémoch šikanovania.
Zodpovední: - triedni učitelia
- výchovný poradca
- koordinátor prevencie
- vedenie školy

ČI. 4 Vyšetrovanie prípadu šikanovania

Vyšetrovanie šikanovania je zdĺhavý proces a najlepšie je mať ZAUŽÍVANÝ SPÔSOB vyšetrovania.

1. ZÁSADY VYŠETROVANIA

Ak sme sami **prichytili** deti pri šikanovaní, predovšetkým je potrebné čím rýchlejšie odvieť obeť preč. Agresorovi povieme, že si to s ním vybavíme o chvíľu.

Účastníkov šikanovania môžeme rozdeliť. Každý zvlášť napíše, čo sa stalo. Potom ich vypočúvame **po jednom** a hneď po šikanovaní, aby sa nemohli dohodnúť.

a) Vypočúť OBEŤ.

Počítať s tým, že obeť sa ťažko hovorí. Ťažšie je od nej zistiť podrobnejšie informácie. Hrozí jej strata posledných zvyškov sebaúcty, je vystrašená, má strach z pomsty agresora. Ak bolo dieťa poranené, urobiť fotografiu.

b) Vypočúť OBVINENÉHO

Ak sú obvinení viacerí, zabezpečiť, aby neboli spolu, aby sa nemohli dohodnúť, čo budú hovoriť. Počítať s tým, že budú KLAMAŤ, používať falošných svedkov, zľahčovať situáciu.

„Iba som..., len som sa mu dotkol ucha...“

Môžu tiež tvrdiť, že obeť ich VYPROVOKOVALA : „Bol drzý...“

Niekedy môžu samotní pedagógovia chrániť agresora, hlavne ak je sociálne zdatný a celkovo sympatický, vychádza v ústrety, dobre spolupracuje atď.

c) Vypočúť SVEDKOV

Zhromaždiť **dôkazy**. Počítať s tým, že deti to môžu chápať ako **donášanie**. Chrániť zdroj informácií, aby sa agresori nepomstili. Výpovede **zaznamenávať** – písomne alebo na magnetofón. Poslúži to ako dôkaz pri konfrontácii.

d) Konfrontácia

Zavolať všetkých naraz, okrem obeť.

Agresora a obeť nekonfrontovať!!!

Každý zopakuje to, čo povedal pri individuálnom rozhovore. Použijeme predošlý záznam.

Každý si má priznať svoj **PODIEL** na šikanovaní.

Cieľom je zvýšiť pocit viny a osobnú zodpovednosť.

Toto je výborný spôsob, ako rozbiť gang. Naruší sa solidarita jeho členov.

e) Každý sa vyjadrí ako **ODČINÍ to, čo sa stalo**.

Šikanovanie sa nikdy **nesie vyplácať** ! Agresorovi treba dať zreteľne najavo sklamanie.

Agresor však má mať pocit, že môže hovoriť do toho, ako svoj skutok chce odčiniť.

2. SANKCIE aké môžu byť použité :

Ospravedlnenie pre obeť. Môže byť verejné alebo súkromné, ústne alebo písomné. Obeť musí so všetkým súhlasiť.

Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Označenie IS 07 2015
	Strana 5 / 7

Agresora možno pripraviť na to, ako sa ospravedlniť hraním roly.

- **špeciálna služba** pre obeť,
- **náhrada** za poškodené veci,
- **vylúčenie** z výletu alebo akcie, na ktorú sa dieťa teší,
- **nepovolenie prestávok**, spoločných hier,
- agresor musí **byť** cez prestávky **v blízkosti pedagóga**,
- nedovolenie agresorom sedieť spolu v lavici,
- **rozdelenie** partie **do rôznych tried**,
- znížená známka zo správania,
- rôzne formy **pokarhania**,
- oddelené stravovanie v jedálni,
- preloženie na inú školu,

3. ZÁSADY ÚČINNÉHO TRESTANIA:

Odsudzovať čin a nie dieťa

Trestom sa aféra končí. Aktér má šancu začať nový život.

Ďalšie tresty, výčitky a neustále pripomínanie vyvolá u agresora odpor.

Nemá zmysel byť na dieťa agresívny, pretože v tom prípade robíme to isté ako ono.

Každý má povedať aj to, ako sám zabezpečí, aby sa **opäť nezúčastnil** na šikanovaní. Na čo sa musí v budúcnosti pripraviť. V tejto fáze je dôležité, aby každý pochopil, čím porušil pravidlá. Každému povieme, čo od neho zvlášť očakávame.

Spísať to a deti to podpíšu.

f) **Zaistiť OCHRANU pre obeť.**

Mať agresora určitý čas pod dozorom.

Zabezpečiť bezpečný odchod obeť domov, zadržať agresora pokým obeť neodíde zo školy.

g) **Oznámiť problém RIADITEĽOVI školy.**

h) **Oznámiť RODIČOM agresora a obeť, čo sa stalo.**

S každým sa stretnúť osobitne. Ukázať im písomné vyhlásenia

i) **Vo veľmi vážnych prípadoch oznámiť šikanovanie na POLÍCIU** prípadne na odbore SOCIÁLNYCH VECÍ.

j) **Založiť si SPIS O ŠIKANOVANÍ**

Možno založiť aj tzv. **denník príhod**, do ktorého prispievajú všetci, ktorí prichádzajú s agresorom do styku. Negatívne príhody sa zaznamenávajú – dátum, miesto, čas, meno učiteľa. Pomôže to stanoviť model **správania dieťaťa** (napr. že po víkendech je správanie dieťaťa iné, že sa inak správa pri rôznych učiteľoch a pod.)

Čl. 5

Záverečné ustanovenia

1. Tento metodický pokyn je záväzný pre všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy.
2. Ruší sa usmernenie k riešeniu šikanovania na SOŠ v Trebišove zo dňa 2.9.2011 platné od šk. roku 2011/2012.
3. Tento Metodický pokyn nadobúda účinnosť od 2.9.2015.

Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov	Označenie IS 07 2015
	Strana 6 / 7

Zmenové konanie

Zmeny eviduje tvorca dokumentu.

P. č.	Dátum zmeny	Strana	Prepis, Doplnok	Obsah zmeny	Zmenu zaznačil
1.					

<p style="text-align: center;">Interná smernica SSOŠ DSA Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov</p>	Označenie IS 07 2015
	Strana 7 / 7

Rozdeľovník

Por. č. výťažku	Držiteľ	Organizačná jednotka	Podpis o prevzatí
1.	RNDr. Juraj Seiler	vedenie školy	
2.	Mgr. Helena Košarová	vedenie školy	
3.	Mgr. Marián Kudrík	vedenie školy	
4.		Zborovňa školy	

Rozsah platnosti

Platí pre SSOŠ DSA Komenského 12, Trebišov

Poznámky